

Täysistunto

Tiistai 14.6.2022 klo 13.59—18.05

6. Hallituksen esitys eduskunnalle eräiden lakien valitustietä koskevan sääntelyn ja eräiden teknisten seikkojen päivittämiseksi

Hallituksen esitys HE 93/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.

Lähetekeskusteluun varataan tässä yhteydessä enintään 30 minuuttia, ja asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Henriksson, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.02 **Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yhteensä 14:ää eri lakia. Näistä yksi kuuluu valtioneuvoston kanslian hallinnonalalle, yhdeksän oikeusministeriön hallinnonalalle, kaksi työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalle, yksi opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle ja yksi sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalalle.

Esityksessä ehdotetaan, että jatkossa eräistä niistä viranomaisen hallintopäätöksistä, joista nykyisin on vielä säädetty suora valitustie korkeimpaan hallinto-oikeuteen, valitettaisiin hallinto-oikeuteen eikä suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Myös tietyistä yleisten tuomioistuinten hallintopäätöksistä valitettaisiin jatkossa hallinto-oikeuteen. Ehdotettu valitustie vastaisi oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaista pääsääntöä. Tämän pääsäännön mukaan viranomaisten hallintopäätöksistä valitetaan hallinto-oikeuteen ja vain valtioneuvoston yleisistunnon päätöksestä valitetaan suoraan korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Hallituksen tavoite on yhtenäistää viranomaisten hallintopäätöksiä koskeva muutoksenhakutie ja vahvistaa korkeimman hallinto-oikeuden asemaa oikeuskäytäntöä ohjaavana ylimpänä tuomioistuimena. Muutoksenhakutien muuttamisella turvataan myös näissä asiarhythmissä asianosaisen oikeus kaksioportaiseen muutoksenhakuun eli valitukseen hallinto-oikeuteen ja sen jälkeen valituslupahakemukseen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Värderade talman! Regeringen föreslår ändringar i sammanlagt 14 lagar inom olika områden av förvaltningen. Det föreslås att dessa lagars bestämmelser om överklagande ska ändras så att myndigheternas beslut ska överklagas hos förvaltningsdomstolen och inte direkt hos högsta förvaltningsdomstolen eller hos allmänna domstolar när en allmän domstol har fattat ett förvaltningsbeslut.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

Mälsättningen är att förenhetliga reglerna om besvärinstansen när ändring söks i myndigheternas förvaltningsbeslut och befästa högsta förvaltningsdomstolens ställning som den högsta rättsinstansen som utformar rättspraxis. Ändringen av besvärinstansen tryggar också parternas rätt att i dessa ärendekategorier söka ändring i två besvärinstanser, det vill säga först kunna besvara sig hos förvaltningsdomstolen och därefter ansöka om besvärstillstånd hos högsta förvaltningsdomstolen.

Esityksessä ehdotetaan ajantasaistettavaksi siihen sisältyviä muutoksenhakusäännöksiä siten, että oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain kanssa päällekkäiset säännökset kumotaan ja muutoksenhakusäännöksiä muutoinkin selkeytetään. Lisäksi oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain suullisia käsittelyjä koskeva julkisuussääntely ulotettaisiin kattamaan kaikki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain mukaiset muut kuin kirjalliset asian selvityskäytännöt. Lisäksi esitys sisältää muutamia teknisiä muutosehdotuksia oikeusministeriön hallinnonalalla, jotka liittyvät sote-uudistukseen. Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2023 alusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Eestilä.

15.05 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Sinänsä tähän hallituksen esitykseen minulla ei ole mitään lisättävää, ei sen kummempin kehumista eikä moittimista. Mutta ehkä tämänkaltaisen valitustiepykälän yhteydessä on syytä käyttää eduskunnassakin puheenvuoro siitä, että kansalaiset alkavat ainakin minulle tulleen palautteen mukaan vähän huolestua siitä, että meillä koko ajan yritetään valitusoikeutta laajentaa asiassa kuin asiassa. Sehän johtaa tietenkin minkä tahansa prosessin tai investoinnin ikään kuin käsittelyn pitkittymiseen — vuosia ja vuosia, ne saattavat parhaat kestää jo kymmenen vuotta, oikeudenkäynnit, ja tässä on olemassa selvä vaara, että kun ympäristöoikeus nyt kansainvälisestikin koko ajan korostuu ja samanaikaisesti Suomessa halutaan valitusoikeutta laajentaa joka asiassa laajemminkin kuin vain paikalliselle yhteisölle, niin pelko on siinä ja kansalaisilla on se pelko, että tästä seuraa se, että meidän kansanvaltainen järjestelmämme alkaa entistä enemmän muistuttamaan oikeusvaltaista järjestelmää.

Se ei voi olla asioitten eteenpäinmenon kannalta enää järkevää, että ne ihmiset, jotka on valittu päättäjiksi, eivät periaatteessa voi enää päättää eivätkä tulkita asioita, vaan aina joku valittaa, ja mitä helpommaksi tämä valitustie tehdään — mikä nyt näkyy olevan myös tendenssi — niin se johtaa siihen, että myös kiusalla tehdään valituksia, että valitetaan periaatteesta, koska ideologisesti ei olla samaa mieltä. Ja tämän jälkeen ollaan kyllä aikamoiisia päätöksiä nähty sekä korkeimmalta oikeudelta että korkeimmalta hallinto-oikeudelta. En käy niihin yksityiskohtaisesti, mutta siellä alkaa jo semmoinen näkemys olla, että se ei vastaa enää ihmisten normaalia käytännön oikeustajua, eikä varsinkaan sitä käytännön tuntemusta, mitä paikallisilla ihmisillä on.

Tämä on semmoinen ongelma, että tästä kannattaa kyllä ilman sen kummempaa tuomareitten syyllistämistä käyttää eduskunnassa puheenvuoro, että suoraan sanoen itsekin olen, arvoisa oikeusministeri, erittäin huolissani tästä nykysuuntauksesta. Se saattaa vähentää halukkuutta investoida Suomeen. Se saattaa johtaa monissakin pienissä asioissa siihen, kuten olemme näissä susiasioissa nähneet, että olemattomasta asiasta tulee jäätynyt konflikti, joka sitten eri ihmisryhmien välejä hiertää ja aiheuttaa vaikka minkä näköisiä sivuvaikutuksia, itse asiaan nähden paljon suurempia, mitä se asian ratkaisu itse asiassa edellyttäisi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

Se, että paikallisesti pystytään ratkaisemaan asioita, on jo ajat sitten unhoitettu ja se ei enää toteudu, vaan se siirtyy sitten jonnekin kauemmaksi, jonnekin Lapin käräjäoikeuteen, esimerkiksi nämä susilupavalitukset. Eikä tämä nyt ole mikään susiasia, mutta se on hyvä esimerkki siitä, mihin se sitten johtaa, että kun päättäjät eivät voi enää päättää, niin sitten se koko ajan byrokratisoituu. Se hirveän paljon sitoo oikeuden resursseja, ja sitten täällä eduskunnassa joudutaan käyttämään puheenvuoroja, että oikeusjärjestelmään pitää kohdentaa lisäresursseja, jotta asiat saadaan käsiteltäväksi. Kyllähän meidän pitää ajatella hieman toisin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Hoskonen.

15.08 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilä puhui erittäin hyvää ja oikeaa asiaa. On ymmärrettävä, että tämä lainsäädännön uudistus, minkä juuri oikeusministeri esitteli, on tarpeellinen ja hyvä. Mutta ei ole tuomioistuimen vika tietenkään, että tulee valituksia ja niitä käsitellään — sehän osaltaan on vain tuomioistuimen tehtävä, tietenkin juuri tämä.

Mutta se, mikä pitää eduskunnassa ottaa ihan oikeasti vakavasti: tällä vaalikaudella ei takuulla kerkiä, mutta seuraavissa vaaleissa voisi jo keskustella ja pitää keskustella valitus-oikeuden jonkunnäköisestä järkevöittämisestä. Eihän se voi olla niin, että sama henkilö voi... Ensinnäkin tiedän yhden tapauksen Pohjois-Karjalasta. En lähde yksilöimään paikkakuntaakaan, mutta esimerkkinä nimettömänä: Eräs hanke oli kaavoituksessa ensin viireillä, ja pitkien valitusaikojen jälkeen se kauppa hyväksyttiin monen vaiheen jälkeen. Sitten tulee sen rakennuslupan hakeminen. Taas valitetaan monta kertaa, sama juttu. Nyt sitten pitää vielä eräs oikeustoimi tehdä, josta on myös kolme eri valitustietä. Esimerkiksi kaavoitusasioissa pitää mennä siihen, että kun hyväksytään rakentamiskaava, jossa on omakotitalot, rivitalot ja kerrostalot ja teollisuusrakentaminen ja mitä vain, niin se kun on kerran hyväksytty, siitä ei sen jälkeen pidä valittaa eikä saa valittaa — ainoastaan rajanaapuri, jos sitten haluaa nähdä piirustukset, että mitä tähän tehdään. Se on ymmärrettävää.

Demokratia on kärsinyt valtavan tappion tässä. Pieni vähemmistö alkaa määrätä, mitä tässä maassa tehdään. Otetaan karkein esimerkki, tämä Harjavallan BASFin tehdas, akkutehdas, jonka ympäristölupan korkein hallinto-oikeus perui: Teollisuusyhtiö on pistänyt valtavan määrän rahaa siihen laitteistoon, rakentamiseen ja moneen muuhun. Sitten yhtäkkiä ympäristölupa perutaan korkeimmassa hallinto-oikeudessa, tai se menee uudelle kierrokselle. Jos me tällä keinoin jatkamme, niin tälle maalle iskee semmoinen, joka tunnetaan yrityspuolella konkurssina. Rahat loppuvat. Se porukka, joka tätä haluaa ammatikseen tehdä, riemuitsee ja on saanut valtavan voiton: me saimme valittamalla nurin tuon ja tämän. Sama porukka vaatii esimerkiksi julkisessa keskustelussa sitä, että meillä pitää olla sähköautoja, meillä pitää olla puhdasta tekniikkaa. Mutta sitten siitä tehtaasta, akkutehtaasta, jolla puhdasta tekniikkaa tehdään, ruvetaan valittamaan ja se menee nurin. Eihän tämä näin voi mennä. Tämä tällainen tunnetaan yleisessä kielessä anarkiana, että voidaan kiusaamis-mielessä tehdä hyvät hankkeet mahdottomiksi.

Sama koskee metsien käyttöä. Olemme menossa erittäin vaaralliselle tielle, jossa erilaisilla puolivillaisilla määräyksillä aiheutetaan sellainen tilanne, että uusiutuvaa energiaa ei kohta saakaan hakata metsästä, eikä saa puuta myydä, eikä saa teollisuutta pyörittää, ei voi tehdä uusiutuvaa sähköä eikä montaa muutakaan asiaa, ja täällä me viisastelemme keskenämme siitä, pitäisikö tätä kehittää. Tähän pitää eduskunnan puuttua. Ei voi olla tällainen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

meno, tämä ei voi jatkua. Meiltä loppuvat rahat, meiltä loppuvat kohta työpaikat, ja se vaihtoehto on kaikille suomalaisille, myös niille valittajille, se kaikista huonoin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Meri.

15.12 Leena Meri ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Olemme tällä kaudella, kuten varmasti aikaisemmallakin kaudella, lakivaliokunnassa valitettavasti joutuneet käsittelemään jatkuvasti sitä, että tuomioistuimien, syyttäjien ja oikeusavun perusrahoitus uupuu ja siellä tuomioistuimet ja tuomarit ja lainkäyttöhenkilöstö ovat uupuneita. Moni haaveilee työpaikan vaihdosta, ja tietysti siellä on tämä määräaikaisuus, joka rasittaa tietysti jo puolueettomuuden kannalta yleisesti ottaen, jos ajatellaan oikeusvaltiota, ja myös sitä kautta, että ihmisen on vaikea sitoutua tulevaisuuteen, kun aina on määräaikaudessa työsuhteessa. Lakivaliokunta ja eduskunta ovat saaneet ministeriltä lupauksen siitä, että saamme tämän oikeudenhoidon selonteon, ja toivonkin, että siellä on konkreettisia esityksiä siihen, että tuomioistuimet todella saavat sitä pysyvää rahoitusta, koska me voidaan täällä miettiä erilaisia keinoja ja erilaisia valitusteitä, mutta jos siellä ei ole ihmisiä pian tekemässä niitä tehtäviä, niin me voimme täällä keksiä vaikka kuinka paljon oikeussuojakeinoja tai vähentää niitä, mutta siellä ei ole ihmisiä käsittelemässä niitä. Tässä tuotiin esille nuo käsittelyajat, ja se on yksi suuri syy, kun siellä on liian vähän ihmisiä tekemässä, että käsittelyajat venyvät, ja ne venyvät esimerkiksi koronan takia.

Toinen seikka, mikä liittyy tuohon, mistä kävimme äsken vilkkaan keskustelun, on tuo rajavalvonta. Jos me emme nimittäin pidä huolta siitä, että tänne ei pääse saapumaan kymmeniäkintuhansia ihmisiä hybridivaikuttamisen kautta, tähän meidän erittäinkin anteliaaseen turvapaikkajärjestelmään, niin se tukkii meidän hallinto-oikeudet. Meillä on vuosikausia ollut jo korkeimmassakin oikeudessa yli puolet juttumääristä pelkästään näitä ulkomaalaisasioita, ja siellä on juuri tämäkin ongelma, mistä te, edustaja Hoskonen, puhuitte, että henkilö moneen kertaan hakee — vähän peruste vaihtuu, mutta aina vain sitä haetaan. Tämä on juuri se, minkä takia esimerkiksi perussuomalaiset ja ymmärtääkseni kokoomus ja varmaan kristillisdemokraattien Sari Essayahkin puhuivat tästä, että meidän pitää varmistaa tämän meidän oman järjestelmän pystyssä pysyminen. Tämä on yksi asia, joka liittyy siihen, tukkeutetaanko me meidän oikeuslaitokset niin, että siellä jäävät sitten meidän omat kaavoitusasiat, lastensuojeluasiat ja muut riidat hoitamatta tai sitten tuolla yleisellä puolella rikosasiat ja muut riita-asiat. Eli tämä on erittäin vakava asia.

Kysyisin oikeastaan nyt ministeriltä: minkälaista konkretiaa on tulossa sieltä oikeudenhoidon selvityksestä, ja oletteko te saamassa pysyvää lisärahoitusta jo ensi kaudesta lähtien? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Eestilä.

15.15 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Edustaja Meren puheenvuoro oli hyvä. Minulla ei ole mitään sitä vastaan, jos oikeusjärjestelmään ja käräjäoikeuksiin lisätään resursseja eli annetaan lisää määrärahoja, mutta samalla tuon julki, kuten edellisissäkin puheenvuoroissa, että kyllä niihin prosesseihin myös pitää kiinnittää huomiota, eikä se koske pelkästään oikeuslaitosta. Juttelin käräjäoikeudessa pitkään olleen tuomarin kanssa, ja en nyt viitsi ihan sanoja toistaa, mitä hän jutteli, mutta kyllä sieltä esiin tuli, että kyllä siellä parannettavaa vielä on. Jonkun täytyy terveydenhuoltopuolella ja joka puolella näitä pro-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

sesseja pystyä katsomaan. Se ei voi olla lopullinen ratkaisu, että mikä tahansa asia tähän saaliin tulee, niin vastaus on täältä salista aina, että lisätään henkilökuntaa ja resursseja. Ja jokaisessa hallituksen esityksessä yleensä löytyy, että resursseja pitää lisätä, milloin valkoposkihanhiin lupien käsittelyyn ja milloin mihinkin, ja se osoittaa vain yksinkertaisesti sen, että joku mättää tässä hommassa.

Ja kun mennään tuonne Norjaan, niin ei tarvitse loukata suomalaisia tuomareita. Tässä lukee: ”Norjan korkein oikeus kahdesta tuulivoimapuistosta: ’haittaavat poronhoitoa’ — Mitä tapahtuu 151 turbiinille?” Siellä Norjassa tapahtui niin, että ne oli rakennettu jo valmiiksi ja korkein oikeus kielsi niitten käytön. Sen minä ymmärtäisin, jos niitä ei olisi oltu rakennettu — meillä nyt sentään korkein hallinto-oikeus on ollut viisaampi, että jos on suuren levähdyspaikkojen ja lisääntymisongelmien vuoksi peruttu tuulipuisto, niin se on peruttu ennen kuin se on rakennettu. Sehän tässä olisi vielä puuttunut, että ne olisi rakennettu ja sitten peruttu.

Mutta, arvoisa puhemies, kyllähän meilläkin korkein oikeus vapautti saamelaisen saakoista, kun hän oli kalastanut asetuksen vastaisesti ja asetus perustui kalastuslakiin, joka oli kuitenkin hyväksytty perustuslakivaliokunnassa. Jos näitä rupeaa entistä enemmän tulemaan, niin ihmisillä oikeasti alkaa mennä usko koko tähän yhteiskuntajärjestelmään ja varsinkin oikeudenhoitoon, kyllä se oli niin pohjanoteeraus. Ja sanon sen suoraan tässä salissa, että luin ne perustelut enkä kerta kaikkiaan ymmärtänyt, miten semmoinen korkeuden oikeuden päätös Suomessa on mahdollista. Eri oikeuksien jakaminen ihmisille lain edessä on käsittämätön virhe, ja sanon sen oikeusministerin kuullen, että se jää tänne eduskunnan papereihin.

Korostan vielä sitä, että toivon, että oikeusministeri nyt ottaa myös tämän prosessien hallinnan ja puuttuu oikeasti siihen, että jos meillä on isoja investointeja tulossa Suomeen, niin niitä ei vuosia ja vuosia pyöritetä milloin missäkin oikeusasteessa. Ja jos tietyn tyyli-suunnan ja ideologian omaavat ihmiset Suomessa oppivat sen, että aina kannattaa valittaa, vaikka se valittaja olisi kuinka eri puolella Suomea ja jonkun postilaatikon kautta ikään kuin sillä alueella osallisena yhteisössä, niin kyllähän tämä vähän pieleen rupeaa menemään.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Zyskowiec.

15.18 Ben Zyskowiec kok: Arvoisa herra puhemies! On olemassa sellainen tunnettakin englanninkielinen sanonta, jonka juristit tuntevat, joka suomeksi menee suunnilleen näin: ”Oikeuden myöhästyminen merkitsee oikeuden epäämistä.” Minä sanoin tämän suomeksi, ministeri Henriksson varmasti tuntee tämän myös ja osaa sanoa sen minua paremmin myös englanniksi.

Tämä on Suomessa todellinen ongelma. Meillä jutut viipyvät liian pitkään, erilaiset jutut — tässä nyt on puhuttu pääosin tietynlaisista jutuista, mutta kun mennään ihan tavallisiin rikosprosesseihin, monimutkaisempiin siviiliprosesseihin, jutut viipyvät Suomessa liian pitkään, ja sitä usein sitten edeltää vielä hyvin pitkään kestänyt esitutkinta- ja syyteharkintavaihe. Olemmekin maana, Suomea, saaneet Euroopan ihmisoikeustuomioistuinta moitteita viivästyneistä oikeusjutuista.

Usein keskustelussa tuodaan esiin se, että me tarvitsemme oikeuslaitokseen lisää resursseja, lisää voimavaroja, ja tämäkin on totta. Mutta totta on myös asian toinen puoli, joka

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

tässä keskustelussa on tullut aika vahvasti esiin: onko käytetty ne käytettävissä olevat järkevät keinot, joilla oikeusprosesseja voitaisiin vähentää ja/tai nopeuttaa?

Kun oikeusministeriössä on varmaan monenlaisia hankkeita, joiden kaikkien järkevyydestä en ole vakuuttunut, niin voisitteko ajatella sellaista hanketta, jossa tarkasteluun otettaisiin juuri se kysymys, miten prosesseja kehittämällä, valitusoikeutta kehittämällä, itse tuomioistuimenmenettelyä kehittämällä, voitaisiin nopeuttaa oikeuden saamista, jotta ei kävisi niin, että oikeus myöhästyy niin paljon, että kun tuomio aikanaan tulee, sen merkitys ei ole se, mitä se alun perin olisi merkinnyt, jos se olisi ajoissa tullut? Eli miten me voitaisiin Suomessa nopeuttaa oikeuden saamista? Tämä on minun mielestäni kysymys, johon pitää paneutua ministeriössä. On selvää, että tämä asia ei enää tälle eduskunnalle ehdi — en tunne nyt puheena olevaa esitystä, toivottavasti se vie asioita tässä suhteessa oikeaan suuntaan, mutta kaiken kaikkiaan meidän prosesseja pitäisi tässä valossa katsoa.

Lopuksi sanon kyllä vielä senkin, että varmasti meidän eduskunnassa pitää myös pyrkiä lainsäädäntötyössämme entistä selvempään ilmaisuun niin, että niin moni asia ei sitten joutuisi riidanalaisena oikeuslaitokseen eikä sieltä tulisi niin yllättäviä ratkaisuja kuin mitä täällä puheenvuoroissa on kuvattu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

15.21 Hannu Hoskonen kesk: Arvoisa herra puhemies! Vielä lyhyesti tästä valitusoikeuden käytöstä: Toki tämä nyt lähete keskustelussa oleva lakiesitys varmaan edistää tätä asiaa toivoakseni oikeaan suuntaan, mutta me olemme menossa tässä yhteiskunnassa sellaiseen järjestelmään, sellaista tilannetta kohti, jossa tämä maariski alkaa toimia meidän vahingoksi. Kun jatkuvasti valitamme erilaisista asioista oikeusasteissa ihan korkeinta hallinto-oikeutta tai korkeinta oikeutta myöten, se tulee johtamaan siihen — isot investoijat, jotka haluavat investoida, esimerkiksi tämä BASFin tapaus tuolla Harjavallassa — että se lähtee toimimaan Suomea vastaan. Ja varjeltoon sitä päivää, että sitä emme koskaan näe: suuret investoijat, jotka todella haluavat niitä nykyaikaisia asioita rakentaa, puhtaampaa teknologiaa, puhtaampaa sähköä ja niin edelleen — jos me heidät heitetään tästä maasta pois tällaisella tapauksella, mikä tuo mainitsemani BASFin tapaus on, se johtaa siihen, että me jäämme tänne yksinämme valittamaan toinen toisillemme siitä, miksi täällä ei ole töitä, miksi sosiaaliturva heikkenee, miksi ihmiset ovat työttömyyskortistossa, minkä tautta väkivalta lisääntyy, ja sitten varmaan joku esittää sen jälkeen, että meidän pitää tuomioistuimeen lisätä työvoimaa, että saadaan näitä juttuja käsiteltyä.

Aina puhutaan niistä hienoista juurisyistä — olkoon tämä nyt sitten juurisyiden koulu-esimerkki. Meidän pitää virtaviivaistaa tätä järjestelmää, että asia käsitellään ripeästi. Esimerkiksi rakennusasioissa esitänkin, sitten kun nämä asiat ovat esillä, että kaavoituksen asema laitetaan kunniaan. Sen jälkeen, kun kaava on rakennettu — kuulukoon siihen sitten taloja, siltoja, teollisuusalueita, mitä vain — kun se on kerran hyväksytty, se on sitten siinä. Sen jälkeen valitusoikeuden pitää olla hyvin suppea: ehkä rajanaapurille annetaan pieni valitusoikeus siitä ja kuuleminen hänelle, joka asuu siinä rakennettavan kohteen rajanaapurissa.

Tiedän monta omakotitalo- ja kesämökkirakentajaa, jotka ovat joutuneet vaikeuksiin tämän valitusrumban takia. Naapuri, joka on rajanaapuri tai muuten ollut ikävissä tekemisissä kyseisen henkilön kanssa, on laatinut valituksia sen takia, että viivästyttäisi hanketta. Jos maailmankatsomus on tämä, niin se on Suomelle suureksi vahingoksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

Ja tästä edustaja Eestilän erinomaisesti mainitsemasta esimerkistä Norjan puolelta: Nii-tähän meillä on Suomessakin. Ei niitä Norjaan asti tarvitse mennä hakemaan, mutta edus-taja Eestilä suurena herrasmiehenä tietenkin halusi säästää suomalaiset kritiikiltä. Mutta kannattaa kaikkien meidän muistaa se, että kukaan ei näitä asioita Norjasta tai Ruotsista tai mistään muualtakaan tule parantamaan, ellemme itse niitä aio parantaa. Ja kannattaa muis-taa: kun tällä hetkellä tuntuu välillä siltä, että tässä maassa tehdään ympäristövaikutusten arviointeja, sitten pidetään kaiken maailman seminaareja, sitten laaditaan valituksia, niin firmoja kaatuu, työttömyys kasvaa, ihmiset ovat yhä vaikeammassa tilanteessa.

Arvoisa ministeri, te olette hyvää työtä tehnyt, ja kiitos siitä, mutta toivotaan sitten seu-raavassa hallituksessa, kun ehkä olette, että lähtisi tämä asia ripeämmin etenemään ja saa-taisiin tätä prosessia nopeammaksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, ja nyt ministeri Henriksson, kolme minuuttia.

15.24 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson: Arvoisa puhemies! On mielenkiintois-ta kuunnella tätä keskustelua nyt, kun käsittelyssä on hallituksen esitys eduskunnalle eräi-den lakien valitustietä koskevan sääntelyn ja eräiden teknisten seikkojen päivittämiseksi. Sanoisin ehkä näin, että itse siihen esitykseen en kuullut kriittistä kommenttia. Lähdän sii-tä, että eduskunta ja edustajat sitä kannattavat.

Sen sijaan tämä huoli siitä, että meillä prosessit venyvät: ymmärrän sen. Ja tässä muun muassa edustaja Hoskonen ja edustaja Eestilä nostivat esille rakennuslupa-asiat, nostivat esille susiasiat, niihin voi liittää vaikka merimetsot ja valkoposkihanhet, [Hannu Hosko-nen: Hyvä!] ja niin edelleen. Nämä kaikki asiat ovat sellaisia, että ne pitää siinä substans-siministeriössä miettiä. Ja vaikka tämä nyt ei ole tämän päivän agendalla, niin sen verran muistan hallituksen edellisestä kehysriihestä, että me sovittiin siitä, että juuri nyt näitten asioitten tiimoilta ympäristöministeriö katsoo lävitse tämän luvituspuolen ja TEMillä sama asia. On tarkoitus sujuvoittaa prosesseja. Ja siinä, että päästäisiin eroon siitä, että asioista valitetaan niin paljon ja että nämä prosessit pitkittyvät, on myös kyse siitä, minkälainen se substanssilainsäädäntö on. Ja juuri sen takia, jos halutaan vaikuttavuutta, meidän pitäisi lu-vitusjärjestelmää katsoa substanssiministeriössä. Se on myös minun viestini kollegoille, että siinä on se ensimmäinen ja tärkein tarkastelukohta.

No, sitten toisaalta erittäin hyvin nostettiin tässä esille huoli oikeudenhoidon resursssei-ta. Niin kuin edustaja Meri ja kaikki lakivaliokunnan jäsenet tietävät, tällä hallituskaudella olemme myös lisänneet tuomioistuimille, syyttäjille ja vankeinhoidolle resursseja korona-aikana ja myös tässä edellisessä lisätalousarviossa. Tässä on nyt sitten vireillä tämä oikeu-denhoidon selonteko, virkamiestyönä sitä tehdään. Itse odotan myös, että virkamiehet te-kevät perusteellista työtä, jotta me saamme tänne eduskuntaan syksyllä sellaisen selon-teon, jonka pohjalta pystymme arvioimaan, miten näitä prosesseja pitää hoitaa tulevaisuu-nessa, mikä on se määrärahatarve niin, että seuraava hallitus pystyy tämän perusrahoituk-sen hoitamaan alusta lähtien. On hyvä, että tämä hallitus on lisännyt näitä voimavaroja, mutta tunnistan myös sen, että vielä tarvitaan lisää.

Näihin prosesseihin liittyen yhdyn myös siihen, mitä edustaja Zyskowicz sanoi — eng-lanniksi tämä menee varmasti suurin piirtein näin: ”justice delayed is justice denied”. Ja se on totta. Sen takia me tarvitaan tehokas poliisi, tehokas syyttäjäpuoli, ja me tarvitaan sel-laisia prosesseja, jotka ovat sujuvia ja jotka kansalaiset myös ymmärtävät ja jotka antavat sen oikeuden riittävissä ajoin, ja tässä on vielä tekemistä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 72/2022 vp

Voin tässä vielä mainita positiivisena kevennyksenä: tänään minulla on ollut Belgian oikeusministeri täällä Suomessa, Helsingissä, vierailulla. Hän oli erittäin kiinnostunut meidän avovankilajärjestelmästäme; Belgiassa ei ole sellaista järjestelmää. Hän ihmetteli, miten on mahdollista, että Suomessa pystytään hoitamaan nämä asiat näin. Me käytiin Keravan avovankilassa, ja hän on nyt viemässä sitä ajattelutapaa Belgiaan. Kävimme myös HUSin Seri-keskuksessa, missä otetaan vastaan seksuaalirikosten uhriksi joutuneita, ja myös se puoli on sellainen, missä Suomi kelpaa myös mallimaana. Eli kaikki asiat eivät ole huonosti Suomessa. On myös paljon asioita, jotka teemme oikein, ja sillä saralla meidän pitää jatkaa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan, jolle perustuslakivaliokunnan on annettava lausunto.